Lieta Nr.680070114
SKA – 325/2015

L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 17.martā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments kopsēdē šādā sastāvā:

tiesnesis J.Neimanis
tiesnese J.Briede
tiesnesis A.Guļāns
tiesnese V.Kakste
tiesnese V.Krūmiņa
tiesnese D.Mita
tiesnese I.Skultāne
tiesnese L.Slica
tiesnese R.Vīduša

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 6.oktobra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējai /pers. C/ pieder zemes gabals, kuram piešķirta adrese Rēzeknes novada Griškānu pagasts /NI Nosaukums/. Uz zemes gabala atrodas citai personai piederošas ēkas.

[2] Rēzeknes novada dome ar 2010.gada 19.augusta lēmumu grozīja adresi citai personai piederošajām ēkām.

[3] Pieteicēji /pers. C/, /pers. B/ un /pers. A/ 2014.gada 1.septembrī iesniedza pieteikumu tiesā, iebilstot pret to, ka uz zemes gabala atrodas citām personām piederošas ēkas un būves, un pret lēmumu par adreses grozīšanu šīm ēkām un būvēm.

[4] Administratīvās rajona tiesas tiesnesis ar 2014.gada 6.oktobra lēmumu nolēma atteikt pieņemt /pers. B/ un /pers. C/ pieteikumu. Lēmumā secināts, ka prasījumu, kas saistīts ar īpašuma tiesībām uz pieteikumā norādīto zemi un ēkām, dažādi pārformulējot, pieteicēji iesnieguši jau vairākkārt, un šādu pieteikumu jau iepriekš atteikts pieņemt, tādēļ šajā daļā pieteikumu jāatsaka pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 11.punktu. Savukārt pieteikumu daļā par lēmumu, ar kuru ēkām mainīta adrese, atteikts pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 8.punktu, jo pieteicējiem nav subjektīvo tiesību iesniegt šādu pieteikumu tādēļ, ka pieteicēji nav šo ēku īpašnieki.

[5] Pieteicēji iesniedza blakus sūdzību par tiesneša lēmumu.

Motīvu daļa

[6] Piešķirot adresi ielai, viensētai, ēkai, zemes vienībai vai telpu grupai (turpmāk – adresācijas objekts), pašvaldība izpilda sabiedriskās kārtības organizēšanas funkciju, nodrošinot uzskaiti un atvieglojot konkrētā īpašuma, ēku un būvju vieglāku atrašanu un tādējādi – tajās atrodošos personu sasniegšanu (*sal. Senāta 2006.gada 21.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-144/2006 9.punkts*). Tādējādi adresācija notiek publiski tiesisko interešu sasniegšanai, publisko tiesību sfērā, ko veic kompetenta iestāde – attiecīgā pašvaldība, kuras teritorijā atrodas adresācijas objekts.

[7] Adreses piešķiršana vai tās maiņa notiek ar administratīvo aktu *(sk. Augstākās tiesas 2011.gada 4.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-62/2011 8.punktu)*. Adreses piešķiršana objektam nepiešķir tiesības vai neuzliek pienākumus, tas nemaina privātpersonas tiesisko statusu. Adresācijas objekts ir nekustama lieta, tādēļ šāds administratīvais akts ir uz lietu vērsts administratīvais akts. Ja adreses piešķiršana vai maiņa notiek pēc ieinteresētās personas lūguma, Augstākā tiesa ir atzinusi, ka to plašākā nozīmē var uzskatīt arī par adresātam labvēlīgu vai nelabvēlīgu administratīvo aktu (atkarībā no lūguma izskatīšanas rezultāta) (*sk. Augstākās tiesas 2006.gada 21.februāra lēmuma lietā SKA-144 8.punktu, 2006.gada 14.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-586/2006 10.punktu, 2010.gada 16.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-693/2010 11.punktu, 2011.gada 4.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-62/2011 8.punktu).* Taču primāri adresācija notiek sabiedrības interesēs un lēmums par adreses piešķiršanu pamatā ir ar vispārēju raksturu, t.i., šāds administratīvais akts skar visus konkrētajā apdzīvotajā vietā dzīvojošos un ir vispārējs administratīvais akts (sal. Apdzīvoto teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 17.panta 4.[1]daļa).

[8] Piešķirot adresācijas objektam adresi, pašvaldībai ir plaša rīcības brīvība, izņemot atsevišķus ierobežojumus, kurus noteic likumi un Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumi Nr.1269 „Adresācijas sistēmas noteikumi". Piemēram, nevar izmantot tādu pašu nosaukumu

(numuru), kāds jau piešķirts citam īpašumam tajā pašā pašvaldībā, vai nosaukumu, kas ir pretējs demokrātiskai valsts iekārtai (arī labiem tikumiem). Vienlaikus konstatējams, ka no tiesībām neizriet personu subjektīvās tiesības prasīt pirmreizēji piešķirt adresācijas objektam piemērotāko, labskanīgāko, patīkamāko nosaukumu.

Savukārt adreses maiņa var būt saistīta ar dažādiem iemesliem: adrešu sajaukšanas iespējas mazināšana, teritorijas tālāka attīstība, kas liek pārskatīt nosaukumus, pašvaldības iedzīvotāju pieprasījumi, kādas īpašas personas vai notikuma godināšana, vai tieši pretēji – ar demokrātiskas valsts vērtībām kontroversālas personas godināšanas pārtraukšana utt.

Adreses maiņa šajos īpašumos atrodošos personu tiesisko stāvokli neietekmē, tomēr šīm personām tiek radītas faktiskas sekas, piemēram, jaunu veidlapu vai vizītkaršu izgatavošana, jaunās adreses paziņošanas vajadzība radiniekiem, draugiem, iestādēm utt. Vienlaikus tas rada arī dažādas pastarpinātas tiesiskas konsekvences, piemēram, jāmaina īpašuma adreses plāksne.

Tiesiskās izpausmes ziņā adreses maiņas lēmums ir iepriekšējā uz lietu vērstā vispārīgā administratīvā akta atcelšana, izdodot jaunu uz lietu vērstu vispārīgo administratīvo aktu. Tā kā arī nosaukuma maiņas gadījumā pašvaldība rīkojas līdzīgi kā pirmreizējas adreses piešķiršanas gadījumā, pašvaldībai ir rīcības brīvība arī mainot adresi.

[9] Tā kā adreses piešķiršana vai tās maiņa notiek ar administratīvo aktu, privātpersonas varētu prasīt tā tiesiskuma kontroli tiesā, ja vien tās tiesības ir aizskartas.

Izskatāmajā gadījumā pašvaldība grozījusi adresi ēkām, kas atrodas uz pieteicējas /pers. C/ zemes, un pieteicēja iebilst pret šo lēmumu. Vērtējot pieteicējas tiesību aizskārumu, kas būtu par pamatu vērsties tiesā, Augstākā tiesa nekonstatē šādu tiesību.

Vēl jo vairāk, atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumu Nr.1269 „Adresācijas sistēmas noteikumi" 10.punktam, ja uz zemes vienības atrodas vairākas funkcionāli nesaistītas ēkas, katrai piešķir atsevišķu adresi, bet zemes vienībai nosaka adresi, kas piešķirta vienai no ēkām, kas uz tās atrodas (neatkarīgi no īpašuma tiesībām). Tātad apbūvētas zemes vienības adrese ir identiska adresei, kas piešķirta vienai no ēkām, kas uz šīs zemes vienības atrodas. Pārbaudot minēto normu ievērošanu, no ierakstiem Valsts zemes dienesta Kadastra reģistrā Augstākā tiesa konstatē, ka pieteicējas zemes gabalam arī mainīta adrese, nosakot to kā vienas no ēkām, kas atrodas uz šī zemes gabala, adresi.

[10] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 191.panta trešajā daļā noteiktajai pārsūdzības kārtībai, Augstākajā tiesā var iesniegt blakus sūdzību par lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz 191.panta pirmās daļas 1. vai 8.punktu. Līdz ar to Augstākās tiesas kompetencē ietilpst vienīgi tiesneša lēmuma tās daļas pārbaude, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu par pašvaldības lēmumu par adreses maiņu.

[11] Pirmās instances tiesas tiesneša lēmumu, ciktāl tas attiecas uz līdzpieteicēja /pers. B/ iesniegto pieteikumu daļā par Rēzeknes novada domes 2010.gada 19.augusta lēmuma atcelšanu, Augstākā tiesa arī atzīst par pareizu. Tiesnesis pamatoti secinājis, ka /pers. B/ nav subjektīvo tiesību pārsūdzēt minēto lēmumu, jo tas neskar /pers. B/ tiesības vai tiesiskās intereses.

[12] No tiesneša lēmuma ievaddaļas un nolemjošās daļas var secināt, ka, tiesneša ieskatā, pieteikumu iesnieguši divi līdzpieteicēji – /pers. C/ un /pers. B/, savukārt, /pers. A/ ir šo līdzpieteicēju pārstāvis. Augstākā tiesa šādam lietas apstākļu novērtējumam nepiekrīt. Lai arī /pers. A/ pārstāv /pers. C/ un /pers. B/, pieteikumā norādīti trīs līdzpieteicēji, tos pat numurējot, tostarp, kā pieteicējs norādīts arī pats /pers. A/. Papildus tam, /pers. A/ lūdzis atbrīvot viņu no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu, kas papildus apliecina /pers. A/ vēlmi iesniegt pieteikumu ne tikai pārstāvamo personu, bet arī savā vārdā. Pretējs secinājums nav izdarāms arī no pieteikuma satura vai lietas materiāliem kopumā. Līdz ar to secināms, ka par pieteicējiem lietā atzīstamas visas trīs minētās personas, bet tiesnesis nav izlēmis /pers. A/ pieteikumu.

Administratīvā procesa likuma 322.panta pirmā daļa noteic, ka blakus sūdzību izskata tādā kārtībā, kāda šajā likumā noteikta lietu izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Savukārt minētā likuma 302.panta 2.[1]daļa paredz, ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nav izspriedusi kādu prasījumu, tā var pati izlemt attiecīgos jautājumus pēc būtības, ja tam nav objektīvu šķēršļu.

/pers. A/ pieteikumu arī jāatsaka pieņemt, jo nav konstatējams viņa subjektīvo tiesību aizskārums.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 8.punktu un 323.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Noraidīt /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ blakus sūdzību.

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 6.oktobra lēmumu daļā, ar kuru atteikts pieņemt /pers. C/ un /pers. B/ pieteikumu par Rēzeknes novada domes 2010.gada 19.augusta lēmuma atcelšanu.

Atteikties pieņemt /pers. A/ pieteikumu daļā par Rēzeknes novada domes 2010.gada 19.augusta lēmuma atcelšanu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis	J.Neimanis
Tiesnese	J.Briede
Tiesnesis	A.Guļāns
Tiesnese	V.Kakste
Tiesnese	V.Krūmiņa
Tiesnese	D.Mita
Tiesnese	I.Skultāne

Tiesnese	L.Slica
Tiesnese	R.Vīduša